

اسلام دنیایی

اسلام فائدہ مند یا البشر

— ۲۲ —

ایکی ہفتہ در ہر ہفتہ

اصلاح مدارس و فنون جدیدہ

غزٹہ لر ، رسالہ لر مدرسہ لرک اصلاحی ،
ترقیسی خصوصاً خبلی نشریاندہ بولندقدن
صوکرہ نہایت سکوت ابتدیلر ، شو صرہ لردہ هیچ
بحث ایتمز اولدیلرکہ بوسکوت ایکی سیبہ عطف
اولنہ بیلور ،

- ۱ — سویله سویله فائده یوق ، نه قدر
سویله رسک اسکی طاس اسکی حمام . . .
- ۲ — یازلدی ، سویلندی و تأثیری ده
کورلدی .

اصلاحات لازمه یاپلدی . مدرسہ پروغرامارینه
عصره ، زمانه موافق فنون لازمه علاوہ اولندی
بوصورتله مطلوب حصول بولندقدن صوکرہ نه به
باغروب چاغرمه لی ده نیلدی ، سکوت ایدلدی .
بولنزدن بشقه سبب آراق ظن ایدرسم دوغری
اوله ماز .

شمدی شو کو ستردیکم زسیار تحلیل اولنه جق
اولورسه سکوت ایچون عجبازمه عذر اوله بیلورلرمی ؟
برنجی سیک بر معذرت اولوب اولیه جفتی
آکلامق ایچون بردفقه دوشونمیلی : مدرسہ لرک
اصلاحی قابل میدر ؟ شهبه سر قابلدر . پک اعلا
انسان بویله ممکن ، قابل اولان بر مسئله نک لزومی
حسن ابتدکن و وجود بولمسنی ده ایسته دکن
صوکره شویله بویله سبیلری بهانه ایدرک ایسته
کنندن واز کچمه لی میدر ؟ یوقسه حدوث ایدرک
هر نوع مشکلاته رغماً مقصد سیک حصوله قدر
چالشه لمی در . البته چالشه ایدر . بناء علیه
مدرسہ لرک اصلاحی طرفداری اولانلاره و بوندن

مات ایچون نجات بکله بناره سکوت ایچون برنجی
سبب هیچ بروقت بهانه و معذرت اوله ماز ..

ایکنجی سیبہ کلنجه : ظن ایدیورم بوکون
مدرسہ لرجه مطلوب اولانه اصلاحاتک وجود
بولدبنغه قانع اولوبده برندن طولانی سکوت
ایدن کیمسه تصور اولنه ماز . اگر وارسه اوکیلر
اصلاحات طرفدار اولانلر زمره نه داخل اوله ماز
چونکه هر صاحب ادراک تسلیم ایدرکه مدرسہ لرک
شو شکل حاضرینه باقیلنجه اصلاحاتک البقی بیه
میدانه کلمه مشدر .

واقعا مدرسہ لردہ شمدی به قدر اوقونمائی
عادت اولیان بعض درس لر (فنون جدیدہ)
عنوانیه مدرسہ پروغراملرینه ادخال اولوب
تدریس اولنقدمه ایسه ده ، بوزکره اساس اعتباریه
قطعیاً اصلاحاتدن صلیبیه به جفتی کی تدریس
وفائده اعتباری ایلده بر قیمتی حائز اوله ماز .
بلکه (نوروبه کوره خیازه شکر) قیلندن
اسکی به نظراً شویله بویله عای بره یکیلکن عبارت .
درکه کندیمزی آلداتقدن بشقه بر فائده تأمین
ایده مز . زیرا اولاً : تدریس غایت دقتسر
و اهمیتسزدر . ایچندن بعض معلملر استثنا
ایدله جک اولورسه دیگرلرینک تدریسی
همان اضاعه اوقاتدن بشقه برشی دکلددر .
چونکه کچنده تصاف ایتدیکم فنون جدیدیه
مداوم بعض افتدیلرین تحقیقات اجرا ایتدم .
یچاره لر یاقا ، یاقیه استفاده ایدمه مدکارندن و
خواجملرینک تدریسانه دقت ایتدکارندن بحث
ایتدیلر و مثال اوله رقدده بعض درس لر کوستر .
دیگر . مثلاً اوج سنده بیری حسابدن اعمال اربمه

اوقیورلر مشهر سینه اعمال اربعه، اعمال اربعهدها
ایلریسی یوقش . .

کذا تاریخندن ده اوج سینه دیری ظهور اسلام،
بردر لولایلر سینه کچه مبورلر مش، آرتق بر مدرسه
طلبه سینه ایکی سینه تاریخ اسلام مختصر صورنده
تماماً اوکره نلر سه هم عیب هم کناه اولور .

ایشته یو عرش ایلدیکم شکلار ایله ده مدرسه لرده
مطلوب اولان تجدد و اصلاحات حاصل اولدی
دیوب ده سکوت ایله جک بر کیمسه تصور ایدهم .

عالم اسلام ایچون بو مؤسسه لر دن یعنی
مدارس اسلامییه دن فائده نجات بکله ینلر و اونک
ایچون مدرسه لر ده اصلاحات ایسته ینلر بو کی
شیلری هیچ بر زمان نچددن، اصلاحات دن عد
ایده میه جکلری کی بو مسئله نی بر یلجه یوزاوستی ده
براقلمالیدرلر . بنابرین رسمی غیر رسمی مدرسه لریک
اصلاحی دوشونلر، بو مسئله ایله ذهن یورانلر
بونکله هر وقت مشغول اولمایدرلر تا که
مقصد حاصل اولسون .

بزم پوراده کرک مطبوعاتک، کرک اعل و قوفک بو کی
مسئله لر ده کناه لری عفو اولمیه جق درجه لر ده بیوکر .

غزنه لر مزده ، مطبوعات ده تعقیب مسئله کی
اولدینی کی ، اهل و قوف مزده نه تدقیق و تنقید
فکرلری یوق در ، حیات ملیه و اجتماعی مزه تعاق
ایدن الک مهم مسئله لر بیله میدان آلدینی زمان
پک آز التفات کورور ، بهضاده هیچ قولاق
آسان اولماز . ازجه یوندن اوج درت سینه
اول نشر ایله دیکمز بر مجموعه ده اسلام لری ممکن
مرتب فکر آ بر اشدیره بیامک ایچون مکة مکرمه ده
باخود مدینه منوره ده بر مدرسه اسلامییه وجوده

کتیلمنی بر مقاله مخصوصه ایله تکلیف ایتمش
و بویله بر مؤسسه ک تأمین ایده جکی فائده لری ده
اوزون بویلی آکلافه چالشمشوق . ایشته او
وقت مطبوعات دن هیچ بر بک اشتراک ایتمدیکی
بو فکرک بو کون مدینه منوره ده (دار الفنون
اسلام) نامیه و جود بولدیغنی کورمه کله مفتخر ز .
ایشته بزده میدان قونیان الک معظم مسئله لر بر
نتیجه یه ایرمه دن اونودولور کیدر . حالبوکه
باشقه یلرده بویله اولیور . ملک دیننه ، مکتبته ،
مدرسه سینه ، اقتصادیاننه ، خلاصه حیانه تعاق
ایدن بر مسئله بر کره میدان آلدیمی بتون
مطبوعات و اهل و قوف طرفدن تنقید ایدیلیور ،
محا که اولبور ، نهایت نافع بر صورنده حل
ایدلوب بیتبور کچنلر ده روس مذاهب
اجنبیه اداره سی مدیری قزان مفتیسنه مکتب و
مدرسه لر ده اورالرده اوقوناجق درس لر شریعت
اسلامیه ک نظریه دایر بعضی سؤالیر ایراد ایتمشوق .
بو سؤالیر (اولجه اسلام دنیاسینه درج اولمشدر)
اورادکی مطبوعات اسلامییه مسلمانیلر آره سنده
اوقندر اهمیتله تلقی ایلدی کی غزنه لر عموماً
کونلرجه برندن بحث ایتمدیکی کی اطرافده کی
علماء و معلمین کرام ده عریضه لر و تاغرافلر
ایله مفتی افندی به و مطبوعات فکریلری بیان
ایتمیلر . بو صورتله مسئله مطبوعات ده تمامیه
منقشه و محا که ایلدکدن و افکار عمومییه لایقیه
ییلندکدن سوکره حکومتک رخصت رسمیه یله
مفتی حضرتلر بک تحت ریاستنده اجتماع ایدن
الهی آلتش کشیلاک بر عامه مجلی طرفندن لازم
کلن جواب ، رسمی صورتده مقام رسمیه

وړلدى ، كه يو جوابلری لایقېله تدقیق ایتمك
بزم علماء حضراتی ایچونده پك فائده لى در .
يو كون بزجه مدرسه مسئله نك اهمیتى و پك
چوق اهمیتلى اولان يو مبارك مدرسه لرك نه كل
حاضری الله ابقاسى غیر جائز اولدیغنى تصدیق ایتمه كك
ظن ایدرم كیمسه بولماز . بویه اولدقدن سوكره
مطلوب درجده اصلاح اولونجه به قدر بیان
مطالعه ایتمك ، دهالو غریبى ایستهمك اقتضایدر .

خادم الدین

برایضاح

انقره مدرسلى حقنده

يكرمى نومرولى نسه مخه مزده عبدالرشيد
افندى حضرت تار بنك (خواجهلر چاليش بورلر)
عنوانلى بر مقاله سنى نشر ايشدك . بوكافار شو انقره
علماسندن واصل مقاله ده موضوع بحث اولان
شاهدلردن حاجى عاطف افندى طرفندن بر رديه
آلدى و كندى آرزوسى وجهله عينا درج ايلدك
و بزم مقاله مزك مالى تايد ايتديكى ايچون بورديه به
قارشو هيچ جواب و برمكه بيله لزوم كورميو ب
بالكز پك متناقص اولان نقطه لرى چيز كيلر الله
— نظر دقتى جلب ايتك ايچون — اشارت
ايتدك .

حالبوكه نشر يانمرك دو غريبلىغى ده صريح ،
آچيق بر صورنده اكلانمق . مذكور رديه يى براز
تحليل ايتك ايجاب ايدىورمش بناء عليه شمدى

بعض نقطه لرده اونحو ايلاتى ياباچغز . بالكز شخصياتدن
پك زياده اجتناب ايتديكمز ايچون تفرعانه
كجيه جكز .

عاطف افندى عبدالرشيد افنديك مسافر .
لكندن . آتونه بدلندن فلان بحث ايتدك نصكره :
(مقاله نك بلاد سائز به طائده جهتلى حقنده
برشى ديمه جكم چونكه او كا دائر وقوفم بوقدر
مملكتمزده مدرسه لره و جامه لره متعلق يازدينى
شيار كايا خلاف حقيقتدر .) دييورده علاوه
ايدىور : (واقعا مدرسه لرمز پك مكمل و منتظم
اولديغنى و شروط اوقافك بتمامها ايضا اولديغنى
ادعا ايتم ! انجق شايان تشكر احوالذدركه سنه لره
دنبرو ايمال و نسب و سوء استعمالات اثرى
اولارق بوزولمش اولان مدارس علميه مزك
اصلاح احوالى و تدريسك وارداتنى مائل اخذ ايتمش
اولان تا اعل و غير مداومارك ايتريدن قورنا .
روب كجى حقها اجراى تدريسك اولتى ايچون
مملكتمزده بيوك و كوچوك بالعموم اولاد وطنده
يكانه برامل و آرزو حاصل اولقده درا)

شمدى ، اولان : شوشلر دقتله اوقونه بيق
اولورسه كوريلوركه ايشك ايچنده فعل بوقدر ،
بالكز آرزو و نمنى دن عبارتدر .

بيوك كوچوك بتون اولاد وطنده مدرسه لرك
اصلاحى يكانه برامل ايتمش . . . اولاد وطنك
آرزوسنه باقيليرسه اوبالكز انقره نك دكل
بتون مملكتمز مدرسه لرى نك ، حتى كافه مدارس

اسلاميه نك اصلاحى جاندى ، كوكلدن آرزو
ايدىور ، فقط آرزو باشقه . فعل باشقه در .

ثانياً : عاطف افندى شروط اوقافه رعایت